

Nota Investeren en Afschrijven 2015

DOCUMENTNUMMER

ZAAKNUMMER

VAN

VOOR College van B&W.

CC

DATUM 18 maart 2015

ONDERWERP Nota Investeren en Afschrijven

Inhoud

1.	Inleiding	2
2.	Investeren	3
3.	Activeren	4
4.	Waardering	6
5.	Kapitaallasten	8
Bijlage 1	Relevante wetsartikelen en notities	11
Bijlage 2	Afschrijvingstermijnen	15
Bijlage 3	Aantal definities	16

Inleiding

De nota Investeren en afschrijven geeft invulling aan artikel 9 lid 1 van de Financiële verordening van de gemeente Krimpenerwaard. .

Doel

In deze nota is het beleid met betrekking tot Investerings, waardering van activa en kapitaallasten opgenomen.

Wettelijk kader

De nota Activa en Afschrijvingen is primair bedoeld als instrument ten behoeve van de kaderstellende rol van de raad. Deze nota sluit aan bij de Gemeentewet (artikel 212) en bij het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

In het betreffende artikel in de Gemeentewet is opgenomen dat de gemeenteraad een (algemene) verordening vaststelt met daarin de uitgangspunten voor het financiële beleid voor de gemeente. De regels op het gebied van ondermeer waardering en afschrijving worden in deze nota nader uitgewerkt.

Daar waar wet- en regelgeving ruimte bieden voor eigen invulling door een gemeente, wordt in deze nota een uitspraak gedaan over de invulling door de gemeente Krimpenerwaard. Deze uitgangspunten zijn in deze nota omkaderd.

Opbouw van de nota

In hoofdstuk 2 wordt nader ingegaan op de definitie van investeren en een onderverdeling naar soorten investeringen. Hoofdstuk 3 behandelt de soorten activa en criteria voor activeren. Vervolgens worden in hoofdstuk 4 de waarderingsgrondslagen en methoden van waardering toegelicht. Tenslotte vormen kapitaallasten het onderwerp van hoofdstuk 5.

Als bijlagen zijn toegevoegd:

1. een overzicht van de relevante wetsartikelen en notities;
2. een overzicht van de (aangepaste) afschrijvingstermijnen;
3. een aantal definities.

Investeren

Investeren is het verwerven of produceren van vermogensobjecten of het doen van uitgaven ten behoeve van een goed of ter bereiking van een doel waaraan meerjarig een nut kan worden onttrokken/gebruikt. Het produceren van een goed neemt over het algemeen meer tijd in beslag dan een jaar. De uitgaven kenmerken zich doordat waarde ontstaat waar de gemeente meer jaren profijt van heeft. Dit, in tegenstelling tot uitgaven die verantwoord worden als exploitatielasten; het profijt is eenmalig en kortdurend (minder dan drie jaar).

De bevoegdheid voor het toekennen van investeringskredieten berust bij de raad. Bij de kadernota maakt de raad een integrale afweging van de voorstellen tegen de middelen die hij hiervoor beschikbaar wil en kan stellen. Bij het behandelen en vaststellen van de kadernota wordt echter nog geen toestemming gegeven om de investeringen uit te voeren. Deze toestemming volgt bij het vaststellen van de begroting door de raad. Het investeringsprogramma met een overzicht van alle voorgenomen investeringen wordt als bijlage in de begroting opgenomen. Er wordt van een investering gesproken als het gaat om een begrote uitgave van minimaal € 10.000 met een meerjarig nut. Dit bedrag betreft de uitgave waarop de eventuele verrekenbare of compensabele BTW al in mindering is gebracht

Onderverdeling investeringen

Investeringskredieten kunnen worden onderverdeeld in twee hoofdgroepen. De uitsplitsing is van belang om te kunnen bepalen welke mogelijkheden en voorwaarden van toepassing zijn.

Overeenkomstig de artikelen 35 en 59 van het BBV worden investeringen onderverdeeld in:

Investeringskredieten met een economisch nut.

Investeringskredieten hebben economisch nut als ze verhandelbaar zijn (er een markt voor is) en/of als ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen, bijvoorbeeld door het vragen van rechten, heffingen, leges of prijzen.

Investeringskredieten in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringskredieten in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut genereren geen middelen, maar vervullen wel duidelijk een publieke taak. Het betreft investeringen in bijvoorbeeld wegen, water en groenvoorzieningen.

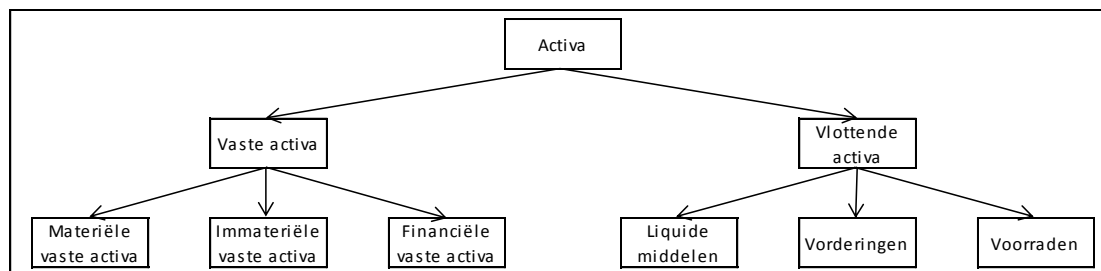
Investeringskredieten met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen vervolgens worden onderverdeeld naar de volgende drie categorieën:

- Nieuwe- of uitbreidingsinvesteringen
Dit zijn investeringen ten behoeve van de ontwikkeling van nieuwe activiteiten of uitbreiding van de huidige activiteiten.
- Vervangingsinvesteringen
Dit zijn investeringen ten behoeve van de vervanging van een (bestaand) actief als gevolg van economische veroudering of slijtage.
- Levensduurverlengende investeringen
Dit zijn investeringen die worden gedaan ten behoeve van een bestaand actief en expliciet leiden tot een verlenging van de levensduur van het betreffend actief. Het gaat hier dus niet om (groot)onderhoud. Onderhoud is niet levensduurverlengend, maar dient om het actief gedurende zijn levensduur in goede staat te houden.

Activeren

Activeren is het opnemen van investeringen op de balans. De waarde van de activa is onderdeel van het vermogen van de gemeente. De jaarlijkse kosten worden in de toekomst ten laste van de exploitatie gebracht, dit zijn de kapitaallasten.

Soorten activa

Op basis van de BBV worden de vaste activa verdeeld in de volgende onderdelen:

- Immateriële vaste activa, onderverdeeld in:
 - Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio (rentekosten die bij aanvang van de lening ineens moeten worden voldaan)
 - Kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief
- Materiële vaste activa, onderverdeeld in:
 - Investerings met een economisch nut
 - Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
 - Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut
- Financiële vaste activa, onderverdeeld in:
 - Kapitaalverstrekkingen aan:
 1. Deelnemingen
 2. Gemeenschappelijke regelingen
 3. Overige verbonden partijen
 - Leningen aan:
 1. Openbare lichamen
 2. Woningbouwcorporaties
 3. Deelnemingen
 4. Overige verbonden partijen
 - Overige langlopende leningen
 - Uitzettingen bij Rijk met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
 - Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
 - Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
 - Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Criteria voor het activeren

Een investering met een maatschappelijk nut mag geactiveerd worden volgens het BBV. Een investering met een economisch nut moet geactiveerd worden. In de BBV wordt een voorkeur gegeven om investeringen met maatschappelijk nut niet of gedurende een zo kort mogelijke periode te activeren. Vanwege de grote budgettaire effecten die anders zouden ontstaan, mag echter wel worden geactiveerd. Binnen de gemeente Krimpenerwaard wordt ten aanzien van investeringen met maatschappelijk nut het standpunt gehanteerd “liever niet activeren en in ieder geval zo snel mogelijk afschrijven.”

Om als een investering te worden beschouwd moet aan een aantal criteria worden voldaan. Deze criteria, die onder andere voortvloeien uit wettelijke voorschriften, zijn:

1. De minimumwaarde van een investering bedraagt € 10.000. Uitgaven met een lager bedrag worden ten laste van de exploitatie geraamd en verantwoord. De reden voor een minimaal bedrag is uit oogpunt van efficiency. Een uitzondering op deze regel vormen aankopen welke als losstaand actief weliswaar de ondergrens niet overstijgen, maar wel in grotere aantallen worden aangeschaft en daarmee wel de ondergrens overstijgen. Denk daarbij aan computers en meubilair. Voor de aankoop van gronden en terreinen geldt dat ook wordt afgeweken van het minimale bedrag; deze worden altijd geactiveerd, ongeacht de hoogte van het bedrag.
2. Het actief moet over een periode van meer jaren gebruikt kunnen worden. Daarbij wordt een minimale grens van drie jaar gehanteerd.
3. Verbruiksgoederen kunnen niet worden geactiveerd.
4. Kosten van onderzoek en ontwikkeling die niet kunnen worden toegeschreven aan een investering, mogen niet worden geactiveerd.
5. Activering van onderhoud (groot, regulier en achterstallig) is niet toegestaan.
6. Investeringen met een economisch nut moeten worden geactiveerd voor het volledige bedrag van de investering (artikel 62 BBV). Het is dus niet toegestaan een bijdrage uit een reserve of de exploitatie te verminderen op het investeringsbedrag. Een dergelijke bijdrage kan wel worden aangewend om de kapitaallasten te dekken. Bijdragen van derden, die in directe relatie staan met de investering, mogen wel in mindering worden gebracht op de investering. Investeringen met een maatschappelijk nut mogen wel voor een lager bedrag worden geactiveerd. Het te activeren bedrag mag direct worden verlaagd met een bijdrage uit een reserve, de exploitatie en/of een bijdrage van derden.
7. Eventuele tekorten in de exploitatie moeten in één keer ten laste worden gebracht van het eigen vermogen en mogen niet geactiveerd worden omdat ze geen meerjarig nut hebben.

Waardering

Waarderen is het bepalen van de waarde van een investering. De wijze waarop deze waardering bepaald wordt, wordt de waarderingsmethode genoemd.

Waarderingsgrondslagen¹

Bij de waardering van vaste activa wordt rekening gehouden met een vermindering van hun waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Het Burgerlijk Wetboek kent twee waarderingsgrondslagen:

- verkrijgings- of vervaardigingswaarde;
- actuele waarde (vervangingswaarde).

In afwijking van het Burgerlijk Wetboek is in de BBV bepaald dat in beginsel één waarderingsgrondslag wordt gehanteerd, namelijk de historische kostprijs (vervaardigings- of verkrijgingsprijs). De overwegingen om af te schrijven op de historische kostprijs zijn:

- deze methode is niet gevoelig voor inflatie;
- veel overheidsinvesteringen hebben een (zeer) lange levensduur waarbij de actuele vervangingswaarde moeilijk te bepalen is;
- bij het hanteren van de historische kostprijs, hoeft de gemeente alleen de huidige lasten in de begroting op te nemen en niet de lasten voor de toekomstige vervanging van de investering.

Daarentegen geeft een afschrijving op basis van de vervangingsprijs een beter inzicht in het vermogen van de balans. De theorie van de vervangingswaarde richt zich niet op het ontstaan (historische kostprijs), maar op de hoogte van de kosten bij vervanging (in de toekomst).

Methoden van waardering

Alle activa die op de balans worden opgenomen vertegenwoordigen een zekere waarde.

Het BBV geeft ook hiervoor een aantal regels. In art. 63 BBV is de hoofdregel opgenomen dat vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs..

- Gekochte vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs: de inkoopprijs (exclusief compensabele BTW) en de bijkomende kosten.
- Zelfgeproduceerde vaste activa worden gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs onder aftrek van de gepleegde afschrijvingen. De vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.
- Uren van de eigen organisatie worden niet toegerekend aan de investering.
- Financiële activa moeten tegen nominale waarde worden gewaardeerd, met uitzondering van de bijdragen aan activa in eigendom van derden. Als deze bijdragen in uitzonderingsgevallen worden geactiveerd geldt hiervoor de historische kostprijs als basis.
- Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van de eerste uitgifte als verkrijgingsprijs.
- Van activa waarvan de bestemming verandert wordt de actuele waarde van de nieuwe bestemming in de toelichting op de balans opgenomen (art. 63, lid 5). Indien de marktwaarde van de activa lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs (art. 65, lid 2) dient er afgewaardeerd te worden naar de lagere marktwaarde.

Op- en afwaarderen

In het BBV is bepaald dat verwerking van duurzame waardevermindering van vaste activa onafhankelijk van het resultaat gebeurt. Het gaat dan bijvoorbeeld om nieuwe inzichten in de gebruiksduur van activa, aantasting van het vermogen van deelnemingen, buitengebruikstelling of vervuiling van grond. Van een boekwinst is sprake als een actief wordt verkocht tegen een prijs die hoger is dan de resterende boekwaarde op het moment van verkoop. Deze boekwinst wordt verwerkt als incidentele bate in de jaarrekening en mag niet worden verrekend met de boekwaarde van een actief dat ter vervanging wordt aangeschaft. (stellige uitspraak BBV)

¹ In de waarderingsgrondslagen is nog geen rekening gehouden met de gevolgen van het (concept-) wetsvoorstel “modernisering vennootschapsbelasting voor overheidsondernemingen” die met ingang van 2016 in werking zou moeten treden. Onderdeel van dit wetsvoorstel is onder andere dat activa tegen de werkelijke reële waarde worden opgenomen op de balans.

Als een kapitaalgoed wordt vervreemd en de opbrengst is lager dan de resterende boekwaarde dan is sprake van een boekverlies. Een boekverlies betekent dat er een extra afschrijving ten laste van de exploitatie moet plaatsvinden ter grootte van het boekverlies. Een boekverlies moet als incidentele last verwerkt worden en mag niet in meerdering worden gebracht op het vervangend kapitaalgoed (stellige uitspraak BBV)

Kapitaallasten

Kapitaallasten bestaan uit afschrijving en rentelasten die op de financiering van investeringen betrekking hebben. De berekening van kapitaallasten is afhankelijk van de restwaarde van een investering, de afschrijvingstermijn, de afschrijvingsmethode en de rentelasten die aan een investering worden toegerekend.

Afschrijven

Afschrijven is het op methodische wijze, volgens een stelsel dat is gebaseerd op de verwachte toekomstige gebruiksduur, ten laste van de exploitatie brengen van (een) kapitaalgoed(eren). Dit houdt in dat in overeenstemming met het toerekeningbeginsel de uitgave voor een kapitaalgoed, ten laste gebracht wordt aan de exploitatiejaren waarin het goed gebruikt wordt. Dus tegenover afschrijvingen staan geen uitgaven op de exploitatie, maar een vermindering van de balanswaarde.

Afschrijvingen vinden onafhankelijk van het resultaat van de exploitatierekening plaats.

De wijze waarop een gemeente activa afschrijft heeft grote invloed op haar exploitatie en vermogenspositie. De waardevermindering van vaste activa wordt door middel van afschrijving tot uitdrukking gebracht. Deze waardevermindering is onafhankelijk van het resultaat van het begrotingsjaar. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt in beginsel jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.

Afschrijvingsmethode

De BBV laat de gemeenten vrij in de keuze van afschrijvingsmethodiek. In de praktijk zijn er echter vele afschrijvingsmethoden. De (bij de overheid) meest voorkomende zijn de lineaire afschrijving en de afschrijving door middel van gelijkblijvende annuïteiten.

- **Lineaire afschrijving**

De lineaire afschrijving is een afschrijving op basis van een vast percentage van de oorspronkelijke investering. Indien deze methode wordt toegepast, zullen de kapitaallasten (rente en afschrijving) dalen. Vaak wordt deze methode toegepast als de onderhoudskosten in de gebruikperiode zullen stijgen. Nadeel van de lineaire afschrijvingsmethode is dat bij vervanging hogere jaarlasten ontstaan in vergelijking met de jaarlasten van de oude, bijna of volledig afgeschreven, investering.

- **Gelijkblijvende annuïteit**

Annuïtaire afschrijving gaat uit van een gelijkblijvende jaarlijkse kapitaallast. De rentelast daalt gedurende de gebruikperiode, waardoor het gedeelte voor afschrijving omgekeerd evenredig stijgt. Deze methode leent zich vooral in situaties waarbij de kosten worden doorbelast. Deze methode voorkomt dat sterke afwijkingen ten opzichte van voorgaande jaren leiden tot sterke wisselingen in tarieven etc. Deze methode kan ook worden toegepast als er een (rijks)vergoeding tegenover de investering staat die ook gebaseerd is op de annuïteiten methode. Bij de annuïteiten methode is het wel van belang dat, door bijvoorbeeld veroudering, geen sprake is van sterke stijging van onderhoudslasten. In die gevallen is het beter om te kiezen voor de lineaire methode.

De gemeente Krimpenerwaard maakt voor nieuwe investeringen standaard gebruik van de lineaire methode voor afschrijven. Alleen bij uitzondering kan hiervan gemotiveerd worden afgeweken.

Voor bestaande activa die binnen één van de voormalige organisaties op basis van de annuïtaire methode werden afgeschreven, geldt dat deze methode voor de resterende levensduur van de betreffende activa gehandhaafd blijft.

Componentenmethode

De componentenmethode houdt in dat een investering niet als één geheel wordt gewaardeerd en afgeschreven, maar in onderdelen wordt uitgesplitst op basis van de economische gebruiksduur van die onderdelen. Voor ieder onderdeel geldt een eigen economische gebruiksduur. Deze methode is niet voor iedere investering toepasbaar. Het is vooral toepasbaar bij complex samengestelde investeringen.

Het voordeel van deze benadering is dat de waardevermindering van elke afzonderlijke component in de afschrijvingslasten tot uitdrukking wordt gebracht en dat voorkomen wordt dat aan het einde van de

gebruiksduur van het component een boekwaarde resteert die tussentijds als verlies moet worden genomen. De commissie BBV geeft de richtlijn om de componentenmethode alleen toe te passen bij investeringen met een economisch nut.

De gemeente Krimpenerwaard past de componentenmethode toe bij complex samengestelde investeringen. Over de toepassing en mate van uitsplitsing wordt altijd expliciet besloten.

Restwaarde

Bij afschrijvingen wordt geen rekening gehouden met de te verwachten restwaarde aan het einde van de afschrijvingstermijn. De eventuele restwaarde wordt gezien als een incidentele bate. In het kader van risicobeheersing is het niet gewenst om rekening te houden met de restwaarde. Het bepalen van de restwaarde blijft immers altijd een inschatting.

Activa worden afgeschreven tot een restwaarde van € 1. Hierdoor wordt er (nog eens extra) voor gezorgd dat het betreffende actief op de staat van activa blijft staan, zolang het in gebruik is bij de gemeente.

De gemeente Krimpenerwaard schrijft af tot een restwaarde van € 1.

Extra afschrijven

Extra afschrijven ten laste van het rekeningresultaat is niet toegestaan. Op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut mag wél extra worden afgeschreven, mits daartoe door de gemeenteraad wordt besloten. Met 'extra' wordt bedoeld buiten de bestendige waarderingssystematiek. Noodzakelijke bijzondere afwaarderingen, bijvoorbeeld als gevolg van voortijdige buitengebruikstelling of duurzame waardevermindering worden niet als 'extra' afschrijving aangemerkt.

Afschrijvingstermijnen

De afschrijvingstermijn dient zo goed mogelijk aan te sluiten op de feitelijke gebruiksperiode van het kapitaalgoed. Bij de waardedaling moet rekening worden gehouden met de technische en / of economische levensduur.

De technische levensduur is de periode dat de activa technisch tot staat is om te gebruikt te worden. De economische levensduur is de periode waarin de activa naar schatting economisch kan worden gebruikt. In beginsel is iedere termijn die op een weloverwogen manier tot stand komt acceptabel. Daarbij kan ook worden gekeken naar wat maatschappelijk aanvaard is. Bij deze overwegingen dienen de volgende aspecten betrokken te worden:

1. Technische slijtage. Deze ontstaan door twee factoren:
 - het verloop van de tijd;
 - afhankelijk van de omvang van het gebruik.
2. Economische slijtage. Hoewel het kapitaalgoed technisch nog niet is versleten voldoet het niet meer aan de eisen van deze tijd. Deze veroudering wordt dan ook wel economische slijtage genoemd. Hierop is één uitzondering: kosten voor onderzoek ten behoeve van een bepaald kapitaalgoed dient in maximaal 5 jaar te worden afgeschreven.

Voor de gemeente Krimpenerwaard zijn op basis van het voorgaande afschrijvingstermijnen bepaald. In bijlage 2 is een opsomming opgenomen van diverse soorten activa en de geldende afschrijvingstermijnen.

Indien de tabel in bijlage 2 niet voorziet in een afschrijvingstermijn, dan stelt de afdeling Financiën het college van B&W een redelijke termijn voor.

Voor bestaande activa van voor de herindeling waarvoor geldt dat voornoemde tabel niet voorziet in een afschrijvingstermijn, wordt de bij de voormalige organisatie gehanteerde afschrijvingstermijn gehandhaafd.

Rente

Jaarlijks wordt bij de begroting het rentepercentage bepaald dat in het betreffende begrotingsjaar wordt gehanteerd als onderdeel van de kapitaallast.

Aanvang kapitaallasten

De commissie BBV doet de aanbeveling op te nemen wanneer met het afschrijven van een nieuw kapitaalgoed wordt begonnen. Mogelijke keuzes hierbij:

1. in het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt / verworven wordt en vanaf het moment dat het door de gemeente in gebruik kan worden genomen;
2. medio het begrotingsjaar waarin het gereed komt c.q. is aangeschaft;
3. in het begrotingsjaar dat volgt op het jaar waarin het gereed komt/verworven wordt.

Vanuit praktisch oogpunt, i.c. werken met hele begrotingsjaren, wordt binnen gemeente Krimpenerwaard gekozen voor optie 3. Ook voor het toerekenen van rente geldt dat hiermee wordt gestart in het begrotingsjaar dat volgt op het jaar waarin een actief gereed komt/wordt verworven.

De gemeente Krimpenerwaard start met afschrijven en toerekenen van rente in het begrotingsjaar volgend op het jaar van gereedkomen van de betreffende investering.

Bij (financieel) grotere investeringen, die over meerdere jaren worden uitgevoerd, kan worden besloten om eerder te starten met afschrijven en/of toerekenen van rente.

Bijlage 1 Relevante wetsartikelen en notities

Gemeentewet

Artikel 212

1. De raad stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan.
2. De verordening bevat in ieder geval:
 - A. regels voor waardering en afschrijving van activa;
 - B. grondslagen voor de berekening van de door het gemeentebestuur in rekening te brengen prijzen en van tarieven voor rechten als bedoeld in artikel 229b, alsmede, voor zover deze wordt geheven, voor de heffing bedoeld in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer;
 - C. regels inzake de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie, alsmede inzake de administratieve organisatie van de financieringsfunctie, daaronder begrepen taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening.

BBV, hoofdstuk 5, waardering, activeren en afschrijving

Artikel 33

Onder de vaste activa worden afzonderlijk opgenomen de immateriële, de materiële en de financiële vaste activa.

Artikel 34

In de balans worden onder de immateriële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- A. kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- B. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.

Artikel 35

1. In de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- A. investeringen met een economisch nut;
- B. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

2. Van de materiële vaste activa wordt aangegeven welke in erfpacht zijn uitgegeven.

Artikel 36

In de balans worden onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

1. kapitaalverstrekingen aan:
 - a. deelnemingen;
 - b. gemeenschappelijke regelingen;
 - c. overige verbonden partijen;
2. leningen aan:
 - a. woningbouwcorporaties;
 - b. deelnemingen;
 - c. overige verbonden partijen;
3. overige langlopende leningen;
4. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
5. bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Artikel 44

1. 1.Voorzieningen worden gevormd wegens:
 - a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
 - b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
 - c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
2. 2.Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b.
3. 3.Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Artikel 52

- 1.In de toelichting op de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:
 - a. gronden en terreinen;
 - b. woonruimten;
 - c. bedrijfsgebouwen;
 - d. grond-, weg- en waterbouwkundige werken;
 - e. vervoermiddelen;
 - f. machines, apparaten en installaties;
 - g. overige materiële vaste activa.
- 2.In de toelichting op de balans wordt het verloop van de activa, als bedoeld in het eerste lid, gedurende het begrotingsjaar, in een sluitend overzicht weergegeven. Daaruit blijken, voor zover van toepassing:
 - a. de boekwaarde aan het begin van het begrotingsjaar;
 - b. de investeringen of desinvesteringen;
 - c. de afschrijvingen;
 - d. bijdragen van derden direct gerelateerd aan een actief;
 - e. afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen;
 - f. de boekwaarde aan het einde van het begrotingsjaar

Artikel 59

1. Alle investeringen met een economisch nut worden geactiveerd.
2. Investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.
3. In afwijking van het eerste lid worden kunstvoorwerpen met een cultuur-historische waarde niet geactiveerd.
4. Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen worden geactiveerd.

Artikel 60

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief kunnen worden geactiveerd indien:

- a. het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- b. de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vaststaat;
- c. het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren en;
- d. de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Artikel 61

Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd, indien:

- a. er sprake is van een investering door een derde;
- b. de investering bijdraagt aan de publieke taak;
- c. de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen en;
- d. de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de provincie onderscheidenlijk gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Artikel 62

1. Alle vaste activa worden voor het bedrag van de investering geactiveerd.
2. In afwijking van het eerste lid mogen bijdragen van derden die in directe relatie staan met een actief op de waardering daarvan in mindering worden gebracht.
3. In afwijking van het eerste lid mogen reserves in mindering worden gebracht op investeringen, als bedoeld in artikel 59, het vierde lid.

Artikel 63

4. Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
5. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.
6. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.
7. Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde.
8. Van activa waarvan de bestemming verandert, wordt de actuele waarde van de nieuwe bestemming in de toelichting op de balans opgenomen.
9. In afwijking van het eerste lid is waardering tegen actuele waarde toegestaan voor de activa van de Nazorgfondsen bedoeld in artikel 15.47 van de Wet milieubeheer.
10. Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd.
11. Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de boekwaarde van leningen en vorderingen verrekend.

Artikel 64

1. De afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar.
2. Slechts om gegronde redenen mogen de afschrijvingen geschieden op andere grondslagen dan die welke in het voorafgaande begrotingsjaar zijn toegepast. De reden van de verandering wordt in de toelichting op de balans uiteengezet. Tevens wordt inzicht gegeven in haar betekenis voor de financiële positie en voor de baten en de lasten aan de hand van aangepaste cijfers voor het begrotingsjaar of voor het voorafgaande begrotingsjaar.
3. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur, waaronder begrepen de financiële vaste activa, bedoeld in artikel 36, onderdeel e, wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.
4. In afwijking van het eerste en het derde lid kan er op de activa, bedoeld in artikel 59, vierde lid, extra worden afgeschreven.

5. In afwijking van het derde lid is de afschrijvingsduur voor de immateriële vaste activa, bedoeld in artikel 34 onder a, maximaal gelijk aan de looptijd van de lening.
6. In afwijking van het derde lid is de afschrijvingsduur voor de immateriële vaste activa, bedoeld in artikel 34 onder b, ten hoogste vijf jaar.

Artikel 65

1. Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.
2. Voorraden en deelnemingen worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
3. Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld wordt afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling, indien de restwaarde lager is dan de boekwaarde.

Bijlage 2 Afschrijvingstermijnen

Soort investering	Afschrijvingstermijn
Immateriële vaste activa	
Kosten sluiten geldlening	n.v.t.
Saldo agio / disagio	4
Kosten onderzoek en ontwikkeling (toe te rekenen activum)	5
Materiële vaste activa met <u>maatschappelijk nut</u>	
Wegen, straten en pleinen (aanleg/vernieuwing)	40
Wegen, straten en pleinen (herstraten)	20
Kunstwerken (bruggen, viaducten, tunnels en duikers)	40
Renovatie/bouwkundige aanpassing kunstwerken	25
Openbare verlichting	25
Materiële vaste activa met <u>economisch nut</u>	
Gronden	n.v.t.
Begraafplaatsen, aanleg	40
Begraafplaatsen, uitbreiding/reconstructie	25
Gebouwen	40
Renovatie/aanpassing gebouwen	25
Technische installaties	15
Meubels en inventaris	15
Riolering	40
Riolering, zettingsgevoelige gebieden	30
Pompen riolering	15
Kunstgrasvelden	30
Kunstgrasvelden: toplaagrenovatie	10
Sport- en speeltoestellen	15
Voertuigen	7
Automatisering	5
Machines, gereedschappen	10

Bijlage 3 Aantal definities

A

Achterstallig onderhoud

Onderhoud dat niet op tijd is uitgevoerd waardoor een onderhoudsrichtlijn is overschreden en niet wordt voldaan aan het gestelde kwaliteitsniveau. Achterstallig onderhoud ontstaat door lagere uitgaven voor het desbetreffende kapitaalgoed in het verleden.

Actief/activa

Een actief is een uit gebeurtenissen in het verleden voortgekomen middel, waarover de gemeente de beschikkingsmacht heeft en dat de potentie heeft tot een bijdrage tot het genereren van middelen dan wel maatschappelijk nut.

Activa met een economisch nut

Die activa die kunnen bijdragen aan het genereren van middelen van de gemeente en/of die verhandelbaar zijn. Deze activa moeten worden geactiveerd, eventueel gevormde reserves mogen niet in mindering worden gebracht en ze worden gewaardeerd op basis van de verkrijgingprijs.

Activa, financiële

De kapitaalverstrekkingen, verstrekte leningen, overige uitzettingen (verstrekkingen) met een looptijd van één jaar of langer dan een jaar en bijdragen aan activa in eigendom van derden. Waardering is tegen nominale waarde.

Activa, immateriële vaste

De kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio en de kosten van onderzoek en ontwikkeling ten behoeve van een bepaald actief.

Activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Deze activa kunnen niet verhandeld worden of middelen genereren. Het gaat uitsluitend om activa in de openbare ruimte. Dergelijke investeringen worden bij de ontwikkeling van een nieuwbouwwijk veelal in de grondprijs verwerkt.

Activeren

Het op de balans presenteren van de financiële waarde van het aangeschafte of vervaardigde kapitaalgoed met meerjarig nut dat vanaf dat moment als bezitting kan worden beschouwd.

Afschrijven

Het op methodische wijze ten laste van de exploitatie brengen van een investering in (een) kapitaalgoed(eren).

Afschrijving

Het bedrag van waardevermindering in de boekhouding van (een) kapitaalgoed (eren).

Agio

Het verschil tussen het bedrag waarvoor een lening wordt aangegaan en het hogere bedrag dat aan de geldnemer wordt uitgekeerd. Zie ook disagio.

B

BBV

Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Bijdragen in investeringen van derden

Het betreft een bijdrage in een investering van derden die bijdraagt aan de publieke taak en die de provincie of gemeente de derde partij kan verplichten daadwerkelijk te investeren en die bij in gebreke blijven door de desbetreffende overheid terug kan worden gevorderd.

Boekwaarde

Waarde van een activum of meerde activa in de financiële administratie en dus op de balans.

C

Componentenmethode

Verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief worden afzonderlijk afgeschreven op basis van het individuele waardeverloop van die delen.

D

Disagio

Het verschil tussen het bedrag waarvoor een lening wordt aangegaan en het lagere bedrag dat aan de geldnemer wordt uitgekeerd. Ook het verschil tussen de nominale waarde van een aandeel en de (koers)prijs van dat aandeel.

E

Exploitatie

De bedrijfseconomische baten en lasten van alle gemeentelijke taken die tot uitdrukking komen in de begroting, de meerjarenraming en de jaarrekening.

G

Gebruiksgoederen

Gebruiksgoederen zijn goederen die meerdere jaren meegaan.

Gemeentewet

De wet die taken, bevoegdheden en inrichting van de gemeente regelt.

I

Investing

Het vastleggen van vermogen in een object waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt.

Investerings, levensduurverlengende

Investerings die worden gepleegd ten behoeve van een bestaand actief en expliciet leiden tot een substantiële levensduurverlenging van betreffend actief. Bijvoorbeeld: het renoveren van een gebouw of het impregneren van een kademuur.

Investerings met een economisch nut

Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn (er een markt voor is) en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen, bijvoorbeeld door het vragen van rechten, heffingen, leges of prijzen.

Investerings met een maatschappelijk nut

Investerings die geen economisch nut opleveren (geen middelen genereren en/of verhandelbaar zijn) bijvoorbeeld in de openbare ruimte zoals wegen, parken en water. Investerings in activa die geen opbrengsten genereren maar wel noodzakelijk zijn. Deze investerings komen bij voorkeur direct in zijn geheel ten laste van de exploitatie. Het is wel toegestaan om deze investerings te activeren maar daarbij moet de periode van activeren zo kort mogelijk zijn en gemaximeerd aan de levensduur van het actief.

Investerings (uitbreiding)

Dit zijn activiteiten ten behoeve van de ontwikkeling van nieuwe activiteiten of expansie van de huidige activiteiten. Bijvoorbeeld: een nieuw schoolgebouw, een verdubbelde weg, een nieuw soort hulpverleningsvoertuig, uitbreiding van het bestaande rioolstelsel enz.

K

Kapitaalgoederen

Goederen die gedurende meerdere jaren nut geven zoals wegen, gebouwen en riolen.

Kapitaallasten

De rente- en afschrijvingslasten van de investering in (een) kapitaalgoed(eren).

Kosten van onderzoek

Alle kosten die worden gemaakt voor een investering voor het moment van besteksgereed maken en aanbesteden.

M

Marktwaaarde

Waarde van een materieel actief (bouwgrond, gebouwen e.d.) in het economisch verkeer.

Materiële activa

Investerings met een meerjarig economisch nut of met een meerjarig maatschappelijk nut.

O

Onderhoud

Uitvoering van preventieve dan wel correctieve maatregelen om een object in goede staat (op een vooraf bepaald kwaliteitsniveau) te houden of te brengen. Onderhoud valt uiteen in groot onderhoud en klein onderhoud. Groot onderhoud is onderhoud van veelal ingrijpende aard, ook wel lang-cyclisch onderhoud genoemd. Klein onderhoud is het onderhoud van geringe omvang dat veelal met een zekere regelmaat terugkeert, ook wel kort-cyclisch onderhoud genoemd. Het essentiële verschil met investeringen is dat onderhoud maatregelen betreft die de geplande levensduur niet verlengen.

Onderhoud, groot

Onderhoud betreft de uitvoering van preventieve dan wel correctieve maatregelen om het kapitaalgoed (gedurende de levensduur) in goede staat te houden of te brengen. Onderhoud valt uiteen in groot onderhoud en klein onderhoud. Onder groot onderhoud wordt verstaan onderhoud van veelal ingrijpende aard dat over een (groot) deel van het kapitaalgoed wordt uitgevoerd. Klein onderhoud is het onderhoud dat in het eerste of het lopende planjaar over een klein gedeelte van het kapitaalgoed wordt uitgevoerd. Onderhoud betreft maatregelen die de levensduur van het kapitaalgoed niet verlengen. Onderhoudskosten kunnen niet worden geactiveerd, maar dienen (jaarlijks) ten laste van de begroting te worden gebracht. De kosten van groot onderhoud kunnen vooraf via een jaarlijkse storting in een voorziening ex artikel 44 van het BBV over de totale levensduur worden uitgesmeerd.

R

Restwaarde

De restwaarde vertegenwoordigt de opbrengstwaarde die na de gebruikstermijn nog gerealiseerd kan worden, verminderd met de te maken kosten voor verwijdering of vernietiging van het activum.

V

Verbruiksgoederen

Verbruiksgoederen zijn goederen voor eenmalig gebruik.

Verkrijgingsprijs

Omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten

Vervanging

Maatregel om de kwaliteit van een object weer op het gestelde kwaliteitsniveau te brengen, toegepast aan het einde van de (economische) gebruiksduur indien groot- en klein onderhoud niet meer toereikend is, waardoor er een nieuw actief ontstaat.

Vervangingsinvesteringen

Sloop en vervanging van een deel van een object, inclusief maatregelen ter verbetering van het functioneren van het bestaande object.

Verordening 212

Gemeentelijke financiële verordening gebaseerd op artikel 212 van de Gemeentewet waarin de gemeenten hun financiële zaken regelen. Deze verordening bevat de uitgangspunten voor het financiële beleid en regels voor het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie.

Vervaardigingsprijs

Omvat de aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan vervaardiging van het actief kan worden toegerekend.

Vorbereidingskosten

Vorbereidingskosten zijn eenmalige kosten die in de periode voorafgaande aan de operationele start van een investering worden gemaakt en die niet terugkomen in de jaarlijkse exploitatie van die investeringen.